

28.2.2014

PRANEŠIMAS NARIAMS

Tema: Peticija Nr. 1268/2010 dėl augalų apsaugos produktų, kenkėjų ir augalų ligų, kurią pateikė Ispanijos pilietis Cristóbal Aguado Laza Valensijos ūkininkų asociacijos ASAJA vardu

1. Peticijos santrauka

Peticijos pateikėjai prašo, kad prieš Europos Sąjungoje įsigaliojant griežtesniems augalų apsaugos produktų reglamentams, Bendrijos sprendimu iš rinkos pašalinti augalų apsaugos produktai vėl būtų įtraukti į reglamentą. Jie teigia, kad šios medžiagos yra svarbios siekiant kontroliuoti naujus kenkėjus Bendrijos teritorijoje, ir ragina sugriežtinti augalinės kilmės produktų įvežimo iš trečiųjų šalių taisykles. Prašoma, kad importo toleravimo sąvoka (nustatyta Reglamente (EB) Nr. 396/2005) nebūtų taikoma ir kad visi Bendrijos teritorijoje veikiantys prekybos ar gamybos subjektai laikytųsi tų pačių taisyklių, todėl augaliniams produktams, neatsižvelgiant į jų kilmę, turėtų būti nustatytos tos pačios leistinos pesticidų likučių ribos.

2. Priimtinumas

Paskelbta priimtina 2011 m. sausio 21 d. Komisijos buvo paprašyta suteikti informaciją (pagal Darbo tvarkos taisyklių 202 straipsnio 6 dalį).

3. Komisijos atsakymas, gautas 2011 m. liepos 18 d.

„Peticijoje pateikiami trys skirtingi klausimai ir kiekvienas iš jų reglamentuojamas konkrečiais ES teisės aktais arba bendra praktika. Todėl Komisija siūlo kiekvieną jų nagrinėti atskirai.

a) Pagreitinotos procedūros taikymo išplėtimas siekiant suteikti leidimus veikliosioms augalų

apsaugos medžiagoms

Peticijos pateikėjas nurodo augalų apsaugos produktuose esančias veikliąsias medžiagas, kurios dėl Komisijos priimto sprendimo nebuvo įtrauktos į Direktyvos 91/414/EEB I priedą. Šios veikliosios medžiagos buvo aptartos darbo programoje, nurodytoje Tarybos direktyvos 91/414/EEB 8 straipsnio 2 dalyje, kuri parengta siekiant 1993 m. liepos mėn. pagal ES standartus peržiūrėti valstybių narių rinkoje esančias veikliąsias medžiagas. Įgyvendinant šią peržiūros programą daugiau nei 300 veikliųjų medžiagų buvo įtraukta į Direktyvos 91/414/EEB I priedą. Remiantis šia direktyva, tvirtinant veikliąsias medžiagas ir suteikiant leidimus augalų apsaugos produktams, kurių sudėtyje yra šių medžiagų, turi būti užtikrintas aukštas apsaugos standartas. Dėl to šios veikliosios medžiagos buvo vertinamos pagal Direktyvos 91/414/EEB II ir III prieduose nustatytus reikalavimus ir patvirtintos pagal Direktyvos 91/414/EEB VI priede nurodytus kriterijus atliktą rizikos vertinimą. Galima manyti, kad jų naudojimas augalų apsaugos produktuose nėra pavojingas žmonėms, gyvūnams ir aplinkai. Sprendimų priėmimo procesu taip pat siekiama užtikrinti, kad, jei įmanoma, įvairių veikliųjų medžiagų spektras būtų platus, pvz., atsparumo valdymo atžvilgiu.

Komisijai pagal Direktyvą 91/441/EEB pateikus pažangos ataskaitą, Europos Parlamentas 2002 m. gegužės 30 d. rezoliucija, o Taryba 2001 m. gruodžio 12 d. išvadose paprašė Komisijos peržiūrėti Direktyvą 91/414/EEB ir nurodė tam tikrus klausimus, kuriuos Komisija turėtų spręsti. Dabar direktyva bus panaikinta ir pakeista Reglamentu (EB) Nr. 1107/2009, kuris nuo 2011 m. birželio 14 d. bus taikomas visose valstybėse narėse. Šiame reglamente atsižvelgiama į Europos Parlamento išvadas, patirtį, įgytą taikant Direktyvą 91/414/EEB, ir naujausius mokslo ir technikos laimėjimus.

Siekiant užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų stoka nekeltų grėsmės žemdirbystės ir sodininkystės įvairovei, reglamente nustatomos konkrečios taisyklės dėl mažos apimties naudojimo. Todėl Komisija, remdamasi šio reglamento 51 straipsnio 9 dalimi, iki 2011 m. gruodžio 14 d. turi pateikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Europos fondo, skirto nedideliais kiekiais naudojamoms medžiagoms, įsteigimo ir, jei reikės, kartu pateikti pasiūlymą dėl įstatymo galią turinčio akto. Šiuo atžvilgiu „mažos apimties naudojimas“ – tai augalų apsaugos produkto naudojimas augalams, kurie i) nėra plačiai auginami toje valstybėje narėje arba ii) plačiai auginami, kad patenkintų išimtinį augalų apsaugos poreikį.

Peticijos pateikėjai prašo „nedelsiant išplėsti pagreitintą tvarką ir ją taikyti visoms perklasifikuotoms veikliosioms medžiagoms, t. y. toms, kurios Bendrijos sprendimu buvo pašalintos ir kurioms dabar teikiama nauja paraiška dėl jų įtraukimo.“

Pagreitintos tvarkos taikymo sritis ir taikymo sąlygos aiškiai nurodytos Tarybos reglamente (EB) Nr. 33/2008 ir yra tokios:

„Jei dėl per antrąjį, trečiąjį ar ketvirtąjį etapą vertintų medžiagų pagal Direktyvos 91/414/EEB 6 straipsnio 1 dalį buvo priimtas sprendimas neįtraukti jų į šios direktyvos I priedą ir parengtas vertinimo ataskaitos projektas, visi, kaip pranešėjai dalyvavę procese, po kurio buvo priimtas toks sprendimas, arba visi, pakeitę pirminį pranešėją pagal susitarimą su juo, siekiant taikyti šį reglamentą, gali teikti paraišką skubos tvarka, nustatyta šio reglamento 14–19 straipsniuose. Tokia paraiška turi būti teikiama per šešis mėnesius nuo sprendimo neįtraukti paskelbimo datos, jei ji teikiama dėl per trečiąjį ar ketvirtąjį etapą vertintų medžiagų, arba per šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo datos, jei ji teikiama dėl

per antrąjį etapą vertintų medžiagų.“

Ši pagreitinta tvarka taikoma 74 veikliosioms medžiagoms. Minėta tvarka taikoma dešimčiai veikliųjų medžiagų, neįtrauktų į antrąjį peržiūros programos etapą, ir 64 veikliosioms medžiagoms, savanoriškai pašalintoms per trečiąjį (49 medžiagos; visos išvardytos Komisijos sprendime 2008/934/EB) ir ketvirtąjį (15 veikliųjų medžiagų; visos išvardytos Komisijos sprendime 2008/941/EB) peržiūros programos etapus. Šias veikliąsias medžiagas galima apžvelgti 2011 m. sausio 21 d. peržiūrėtame dokumente SANCO 01896/20081 (Pakartotinis paraiškų teikimas siekiant įtraukti veikliąsias medžiagas, kurios neįtrauktos į Direktyvos 91/414/EEB I priedą).

Pagreitinta tvarka siekiama suteikti galimybę Komisijai remiantis atnaujintu dokumentų rinkiniu priimti sprendimą iki tos dienos, kol valstybės narės turi panaikinti augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra šių veikliųjų medžiagų, nacionalinius leidimus, kaip reikalaujama pagal neįtraukimo sprendimus.

Siekiant sudaryti sąlygas užbaigti šių medžiagų vertinimą, laikotarpis, per kurį valstybės narės panaikina šių medžiagų leidimus, Reglamente (ES) Nr. 741/2010 buvo pratęstas nuo 2010 m. gruodžio 31 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d.

Išvada

Vertinant veikliąsias medžiagas būtina užtikrinti aukšto lygio žmonių ir gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsaugą, kartu užtikrinant, jei įmanoma, kad įvairių veikliųjų medžiagų spektras būtų platus. Todėl visos veikliosios medžiagos, kurios buvo įtrauktos į darbo programą, nurodytą Tarybos direktyvos 91/414/EEB 8 straipsnio 2 dalyje, buvo vertinamos pagal ES reikalavimus ir kriterijus. Pagreitinta tvarka buvo taikoma nedidelei medžiagų, atitinkančių Reglamente (EB) Nr. 33/2008 nustatytus kriterijus, grupei. Tačiau siekiant, kad veikliųjų medžiagų patvirtinimas būtų spartesnis, Reglamente (EB) Nr. 1107/2009, kuris priimtas po išsamių diskusijų, kuriose dalyvavo visos susijusios šalys, skirtingiems procedūros etapams nustatyti griežti terminai. Europos Sąjunga nėra abejinga ūkininkų problemoms. Todėl reglamente pateikiamos konkrečios nuostatos dėl mažos apimties naudojimo siekiant užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų stoka nekeltų grėsmės žemdirbystės ir sodininkystės įvairovei. Šiuo atžvilgiu leidimo turėtojas, su žemės ūkio veikla susijusios valstybinės ar mokslo įstaigos, profesionalios žemės ūkio organizacijos ar profesionalūs naudotojai gali prašyti išplėsti augalų apsaugos produkto, kuriam atitinkamoje valstybėje narėje jau suteiktas leidimas, leidimą mažos apimties naudojimui, kuris dar neleidžiamas pagal tą leidimą. Remdamasi šiomis nuostatomis, Komisija iki 2011 m. gruodžio 14 d. taip pat turi pateikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Europos fondo, skirto nedideliais kiekiais naudojamoms medžiagoms, įsteigimo.

1 http://ec.europa.eu/food/plant/protection/evaluation/resubmission_table_rev08062009.pdf.

b) Augalų kenkėjų ir ligų iš trečiųjų šalių kontrolės didinimas Europos Sąjungoje

Europos Sąjungos augalų sveikatos priežiūros režimas (angl. CPHR), įskaitant augalų sveikatos (fitosanitarinius) importo reikalavimus, grindžiamas Tarybos direktyva 2000/29/EB. Atsižvelgdama į daugybę sunkumų keliančių veiksnių (pvz., prekybos globalizacija, prekybos pokyčiai ir naujų prekybos rūšių atsiradimas), 2008 m. Komisija nusprendė, kad reikia įvertinti CPHR. Vertinimas, po kurio priimtas sprendimas peržiūrėti ir atnaujinti ES augalų sveikatos teisės aktus, atliktas 2009–2010 m. Procese dalyvauja daug suinteresuotųjų subjektų. Importo režimas yra vienas iš aspektų, kurį ketinama peržiūrėti, ypač daug dėmesio skiriant didelės rizikos prekybai (visų pirma prekybai augalais, skirtais sodinti ir (arba) dauginamajai medžiagai ir naujoms prekybos rūšims). Pagal peržiūrėtą CPHR turėtų būti, *inter alia*, veiksmingiau uždraudžiamas augalų kenkėjų įvežimas iš trečiųjų šalių, pvz., skubiau imantis priemonių iškilus pavojui. Numatoma, kad Komisija teisinius pasiūlymus pateiks 2012 m. Peticijos pateikėjai raginami susipažinti su išsamia informacija apie CPHR peržiūrą Komisijos interneto svetainėje http://ec.europa.eu/food/plant/strategy/index_en.htm.

Išvada

Komisija šiuo metu peržiūri ir atnaujina ES augalų sveikatos teisės aktus, įskaitant importo režimą. Numatoma, kad Komisija teisinius pasiūlymus pateiks 2012 m. Peticijos pateikėjai raginami dalyvauti šiame procese. Suinteresuotųjų subjektų konsultacijas dėl augalų sveikatos priežiūros režimo Komisija laiko svarbiausiu peržiūros ir poveikio vertinimo aspektu.

c) Su augalų apsaugos likučiais iš trečiųjų šalių susijęs importo toleravimo sąvokos pašalinimas Europos Sąjungoje

Tarptautinės prekybos taisyklėse būtina vartoti importo toleravimo (t. y. didžiausios importuotų produktų pesticidų likučių koncentracijos) sąvoką. ES turi tarptautinių įsipareigojimų, pagal kuriuos ji negali stabdyti pesticidais apdorotų produktų importo, nebent tam yra svarbi priežastis, pvz., produkte tebesančių pesticidų likučių riba yra pavojinga ES vartotojams. Šiuo įsipareigojimu neatsižvelgiama į tai, ar toks pat pesticidas ES taip pat naudojamas, ar ne. Todėl nėra priežasčių, dėl kurių ES turėtų atsisakyti nustatyti didžiausią pesticidų likučių koncentraciją, kuri galėjo būti naudojama importuotose prekėse. Šią didžiausią pesticidų likučių koncentraciją galima nustatyti tik pateikus išsamų dokumentų rinkinį, kuris įvertinamas remiantis pagrįstais mokslo duomenimis. Jeigu šis dokumentų rinkinys įvertinamas teigiamai, tada ES priima sprendimą dėl pesticidų naudojimo lygio, kuris yra nepavojingas vartotojams. ES prekybos partneriai taip pat panašiai taiko šią sąvoką, kuri suteikia galimybę eksportuoti žemės ūkio produktus iš ES į visas trečiąsias šalis, jeigu tie produktai nepavojingi tų šalių vartotojams. Be to, ji suteikia galimybę žemės ūkio produktus importuoti į ES iš trečiųjų šalių, jeigu tie produktai nepavojingi ES vartotojams. Jeigu ES ir jos prekybos partneriai nevartotų šios sąvokos, pvz., Ispanijos vyno gamintojams nebebūtų leidžiama eksportuoti vyno į tokias šalis kaip Jungtinės Amerikos Valstijos ir Japonija, kuriose nepatvirtinti kai kurie Ispanijoje teisėtai naudojami pesticidai.

Iš tiesų kai kurie trečiosiose šalyse naudojami pesticidai ES nepatvirtinti. Daugeliu atvejų taip yra ne dėl vartotojų saugumo priežasčių. Prekiavimas gali būti ekonomiškai nenaudingas, todėl gamintojas nenori mokėti registravimo mokesčio ES. Kitais atvejais įvairūs pesticidai reikalingi siekiant kontroliuoti kenkėjus, kurių ES nėra, arba reikalingi augalams, kurie ES

neauga. Šiais atvejais, nustačius importo toleravimo sąvoką, būtų galima į ES importuoti apdorotus produktus. Importo toleravimo sąvoka apibrėžiama tik tada, kai Europos maisto saugos tarnyba (EFSA) pateikia ir įvertina dokumentų rinkinį, iš kurio matyti, kad pesticidų likučiai nekelia grėsmės vartotojams. Jei šie likučiai pavojingi nors vienai ES vartotojų grupei, importo toleravimas nepatvirtinamas.

Išvada

Importo toleravimo sąvokos pašalinimas nėra naudingas ES ūkininkams ir neatrodo, kad tai būtų įmanoma dėl mūsų tarptautinių įsipareigojimų. Todėl Komisija ragina nebenagrinėti importo toleravimo sąvokos.“

4. Komisijos atsakymas, gautas 2013 m. rugpjūčio 28 d.

Remdamasi naujausia gauta informacija, Komisija gali patikslinti savo atsakymą į antrąją peticijos klausimą (augalų kenkėjų ir ligų iš trečiųjų šalių kontrolės didinimas Europos Sąjungoje).

Kalbant apie kitas dvi peticijos dalis, t. y. leidimų suteikimą veikliosioms augalų apsaugos medžiagoms (I dalis) ir abipusiškumą (III dalis), Komisijos 2011 m. liepos 18 d. raštu pateiktą atsakymą ir atsakymą, pateiktą per Peticijų komiteto posėdį 2012 m. gegužės 8 d., galima laikyti išsamiais ir nepasenusiais.

Komisijai atlikus ES augalų sveikatos priežiūros režimo vertinimą (2009–2010 m.) ir persvarstymą (2010–2011 m.), buvo parengtas pasiūlymas dėl reglamento dėl apsaugos nuo augalų kenksmingųjų organizmų priemonių, kuris buvo priimtas 2013 m. gegužės 6 d. (COM(2013) 267 final).

Siūlomas reglamentas turėtų suteikti naujas didesnės apsaugos nuo augalų kenksmingųjų organizmų, kurie pasiekia Sąjungą su augalais ir augaliniais produktais iš trečiųjų šalių, priemones, taip pat naujas priemones, kurios padėtų užtikrinti, kad būtų anksti nustatyti ir skubiai likviduoti tokių naujų kenksmingųjų organizmų protrūkiai. Šiuo tikslu iš valstybių narių būtų reikalaujama savo teritorijose atlikti privalomus tikrinimus, ar nėra reglamentuojamų kenksmingųjų organizmų protrūkių, ir nustatyti aiškias kenksmingųjų organizmų likvidavimo taisykles. Valstybės narės gautų Sąjungos finansinę paramą už šių tyrimų atlikimą, o suinteresuotieji ūkinės veiklos vykdytojai – už prarastą sodinamosios medžiagos, kuri buvo sunaikinta siekiant likviduoti protrūkį, vertę.

Be to, režimas būtų modernizuotas augalų ir augalinių produktų vežimo Sąjungos viduje požiūriu, o dėl to sumažėtų ūkinės veiklos vykdytojų administracinė našta ir išlaidos.

Peticijos pateikėjai raginami susipažinti su išsamia informacija apie pasiūlymą dėl teisės akto ir prie jo pridėtą poveikio vertinimą Komisijos interneto svetainėje http://ec.europa.eu/food/plant/plant_health_biosafety/rules/index_en.htm.

5. Komisijos atsakymas, gautas 2014 m. vasario 28 d.

Pateikiama patikslinta jau anksčiau šioje peticijoje pateikta informacija, susijusi su augalų apsaugos produktais, dėl kurių iškeltas klausimas 2013 m. gruodžio 5 d. Peticijų komiteto posėdyje ir kurie susiję su Reglamentu (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai ir Reglamentu (EB) Nr. 396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių (didžiausios leidžiamosios pesticidų liekanų koncentracijos).

I dalis. Augalų apsaugos produktai

Mažos apimties naudojimas

Pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/20091 dėl augalų apsaugos produktų 51 straipsnio 9 dalį reikalaujama, kad Komisija pateiktų fondo, skirto nedideliais kiekiais naudojamoms medžiagoms, galimo įsteigimo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

Ataskaita turėjo būti pateikta iki 2011 m. gruodžio mėn., tačiau dėl ilgai užtrukusių konsultacijų su kitomis Komisijos tarnybomis ir dėl kitų pastarojo meto svarbesnių prioritetų galiausiai jos terminas buvo atidėtas. Dabar Komisija tikisi patvirtinti šią mažos apimties naudojimo ataskaitą 2014 m. vasario mėn.

Mažos apimties naudojimo ataskaitoje numatoma sukurti nepriklausomą koordinavimo tarnybą (Techninį sekretoriatą), spręsiančią mažos apimties naudojimo, kuri bendrai finansuos Komisija, klausimus. Svarbiausias šios koordinavimo tarnybos tikslas – dalijimasis informacija bei su mažos apimties naudojimu susijusio valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių darbo koordinavimas, taip pat suderinimo skatinimas.

Be siūlomos koordinavimo mažos apimties naudojimo srityje tarnybos Komisija remis ERANET integruotosios kenkėjų kontrolės srities darbą, kuriame didžiausias dėmesys bus skiriamas mažos apimties naudojimui (angl. IPM ERANET). ERANET yra mokslinių tyrimų koordinavimo priemonė, ja naudojamosi valstybės narės gali koordinuoti savo nacionalinę mokslinių tyrimų veiklą ir galiausiai finansuoti bendrus projektus. Kai kurie tikėtini svarbūs rezultatai būtų vykdomų mokslinių tyrimų žemėlapių sudarymas, taip pat tikimasi užtikrinti koordinavimą ir sumažinti nacionalinio ir ES lygmens finansavimo dubliavimąsi.

IPM ERANET ir siūlomos koordinavimo tarnybos darbo derinimas bus būtinas ir galiausiai naudingas sprendžiant klausimus, susijusius su augalais, dėl kurių reikalingas mažos apimties naudojimas.

Galimybės gauti veikliųjų medžiagų

Pabrėžtina, kad šiuo metu esama apie 450 patvirtintų veikliųjų medžiagų ir kad nuo tada, kai pateikta minėta peticija, Komisija sparčiau nagrinėjo susikaupusius neapsvarstytus prašymus patvirtinti medžiagas ir dėl to patvirtinta daug naujų veikliųjų medžiagų.

Siekdama geriau koordinuoti ir stebėti nepaprastosios padėties leidimų suteikimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 53 straipsnį, Komisija parengė darbinį dokumentą dėl nepaprastųjų padėčių (SANCO/10087/2013). Šiame dokumente nustatyta tvarka, pagal kurią valstybės narės teikia tokius leidimus pagal 53 straipsnį, taip pat reikalaujama naudoti pranešimo formą, kuria užtikrinamas būtinas skaidrumas ir išaiškinimas.

1 OL L 309, 2009 11 24.

Patvirtinus šį darbinį dokumentą valstybės narės teikia nepaprastosios padėties leidimus labiau suderintai ir dėl to Komisijai teikiamos geresnės ataskaitos. Komisija reguliariai viešai skelbia pranešimus apie suteiktus nepaprastosios padėties leidimus, gautus iš valstybių narių.

Vis dėlto svarbu, kad valstybės narės palaikytų šių leidimų teikimo sistemos vientisumą. Visų pirma nepaprastosios padėties leidimų teikimas neturėtų būti įprasta leidimų naudoti pratęsimu arba kitų standartinių leidimų teikimo alternatyva.

Kaip minėta pirmiau, Komisija rengia sprendimus, susijusius su galimybėmis gauti veikliųjų medžiagų, ypač mažos apimties naudojimui. Taigi Komisija žino, kad augalų apsaugos sprendimų trūkumas gali lemti galimus neigiamus padarinius žmonių sveikatai ir aplinkai dėl galimo neteisėto augalų apsaugos produktų naudojimo ir kad ES žemės ūkis turėtų ir toliau būti konkurencingas.

II dalis. Augalų sveikata

Augalinių produktų importas

Dėl peticijos dalies, susijusios su fitosanitariniais importo reikalavimais ir su trečiųjų šalių produktų patekimo į rinką ribojimo taip pat, kaip trečiosios šalys riboja ES produktų patekimą, įgyvendinimu [*Atrodo, kad III dalies ir abipusiškumo principo nurodymas yra klaida. Neatrodo, kad tiesiogiai susijusioje peticijos dalyje (II dalyje) reikalaujama abipusiškumo trečiųjų šalių atžvilgiu, susijusio su importui taikomais reikalavimais, tik prašoma taikyti tokias pat taisykles, kokias taiko kai kurios trečiosios šalys, susijusias su įvežimo vietų skaičiumi, sklypų tikrinimais ir registravimu ir pan.*], pažymėtina, kad fitosanitariniai importo ribojimai gali būti pagrįsti tik nustatytais grėsmėmis, kaip numatyta pagal Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) susitarimą dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo. Komisija stebi importo siuntų sulaikymų raidą ir gali nustatyti importo ribojimus, kai yra pagrindas. Neseniai tokios priemonės pritaikytos citrusinių vaisių importui iš Pietų Afrikos: po to, kai daug kartų sulaikytos siuntos, Komisijos sprendimu 2013/754/ES nustatyti tam tikri papildomi reikalavimai.

III dalis. Pesticidų likučiai

Augalinių produktų importas

Kalbant apie peticijos dalį, susijusią su abipusiškumų (III dalis), Komisijos 2011 m. liepos 18 d. raštu pateiktą atsakymą ir atsakymą, pateiktą per Peticijų komiteto posėdį 2012 m. gegužės 8 d., galima laikyti išsamiais ir nepasenusiais.